

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

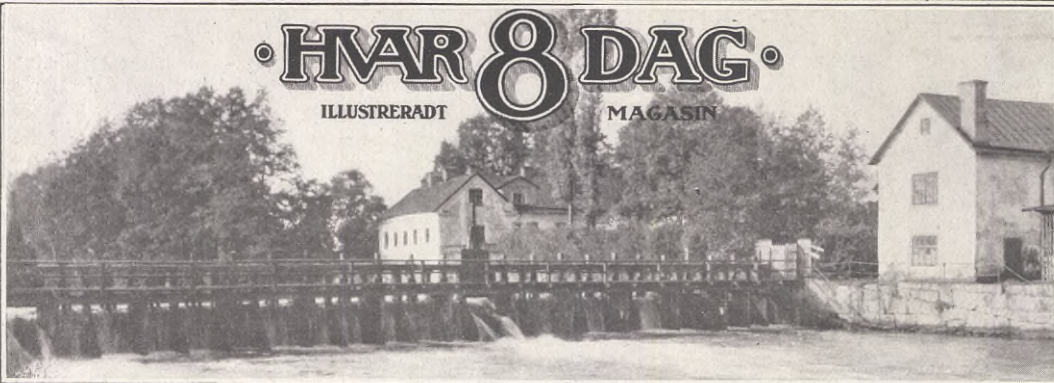
This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

• HVAR 8 DAG •

ILLUSTRERADT

MAGASIN

MOTIV FRÅN TORSHÄLLA — FOTO. G. HEURLIN, STOCKHOLM.

20 DE ÅRG.

DEN 20 OKTOBER 1918

N:o 3

Foto. Jager, Sthlm.

Klische: Bengt Sjöborgsparva.

Stenbrakenburg

STEN DRAKENBERG.

TILL PORTRÄTTET Å FÖREGÅENDE SIDA.

Major *Sten Adalrik Drakenberg* föddes i Stockholm den 1 november 1861. Efter fullgjorda militära studier blef han underlöjtnant vid dåvarande Närkes regemente, numera Lifregementets grenadierer 1881 samt kapten 1899. Han genomgick Gymnastiska Centralinstitutet åren 1884—86 och blef där extra lärare i fäktning 1890 samt ordinarie lärare 1904. Då han år 1909 hade att välja mellan institutet eller befördran till regementsofficer, ville han icke skilja sig från hvad han ansåg för sin liffsuppgift; han blef major i armén och samtidigt öfverlärare i fäktning vid Gymnastiska Centralinstitutet. Det är i sistnämnda egenskap samt såsom gymnastiklärare och öfverhufvudtaget ledande idrottsman som major Drakenberg haft och alltjämt har sin betydelse. Så fick bland annat under den långa period (1887—1909) han tjänstgjorde som gymnastiklärare vid Beskowska skolan samt 1889 vid Karlberg såväl den allmänna idrotten därstädes som framförallt fäktningen en upprykning, som aldrig förr. Vid institutet har hans betydande sakkunskap tagit sig särskildt uttryck såväl vid denna institutions hundraårsfest år 1913, då den ståtliga och innehållsrika jubileumspublikationen "Kungl. Gymnastiska Centralinstitutets historia" på direktionens uppdrag redigerades och äfven till största delen utarbetades af honom som äfven i hans egenskap af medlem i arbetsutskottet af kommittén för institutets omorganisation, som nu nyligen efter tre års arbete afgifvit sitt märkliga betänkande till konungen. Detta för vår nations fysiska fostran så betydelsefulla kommittéföreläsa afser som bekant en sådan omdaning af Gymnastiska Centralinstitutet, att det skulle bli en fullständig högskola för fysisk fostran med uppgift att utbilda lärarekrafter, licentiatier och magistrar, för gymnastik, idrott och lek.

Major Drakenberg är af naturen bokälskare och han har haft rikt tillfälle att ytterligare öka sitt vetande i ämnen som ligga inom hans speciella intressesfär såsom föreståndare för Centralinstitutets omfattande bibliotek, om hvars värdefulla innehåll han tagit en kärleksfull värd och ordnat efter de modernaste regler. Slutligen må äfven erinras om den ovärdeliga tjänst han gjorde den svenska gymnastiken vid den stora internationella olympiska kongressen i Paris år 1914, där han såsom Sveriges ombud med kraft häfdade den Lingska gymnastikens ställning vid dessa spel gentemot en del franska specialintressen.

Men det är egentligen ej af ofvannämnda skäl, föga kända utanför fackmännens områden, som major Drakenberg vunnit ett namn i vida kretsar af vårt land. Det är med floretten han skapat sin berömmelse. Det finnes väl för närvarande ingen inom våra landamå-

ren, civil eller militär, hvilken hållit ett fäktvapen i handen, som ej kommit i beröring med eller åtminstone hört talas om Sten Drakenberg, antingen det nu gällt att beskåda honom såsom täflare eller själf täfla under hans domarskap eller öfva i handgreppen framför hans plastrong. Hvad major Drakenberg betydtyt för den moderna fäktkonsten i Sverige kan knappast öfverskattas. Med aldrig svikande energi har han kämpat i kommittéer, genom föredrag och på pisten för en bättre förståelse för denna andligt förnäma och uppfostrande, hos oss lika försummade som i sydligare klimat dyrkade idrott. Då "Föreningen för fäktkonstens främjande", som är den mest betydande sammanslutningen af detta slag i vårt land, grundades, var Drakenberg en af stiftarna och har därefter alltjämt såväl på grund af sina kunskaper som i följd af sin förmåga att representera föreningen utåt, varit en af dess talmän. Under en följd af år har han sålunda varit ordförande i "Svenska Fäktförbundet". Att han äfven varit känd och uppskattad i utlandet framgår bl. a. däraf att han vid officerstämningen i Ostende 1908, den största i sitt slag, som någonsin hållits, anmodades att tjänstgöra som juryledare. Af yttre erkännanden har han, förutom inoch utländska ordnar, mottagit hedersledamotkap af "La confrerie" i Gent, Europas äldsta och förnämsta fäktarsällskap, samt guldmedaljer från "Militär idrott", från den ofvannämnda fäktföreningen samt "Centralföreningen för idrottens främjande". Utom sitt lärarskap vid Centralinstitutet var Drakenberg under ett tiotal år lärare i "Stockholms gymnastik och fäktklubb", där han själf för öfrigt gjort sina första lärospår i fäktning under dåvarande löjtnant, numera öfverste Scherstens ledning. Utbildningen fortsattes som ofvan nämnts, vid Gymnastiska centralinstitutet och afslutades i franska statens fäktskola i Joinville, hvarefter han en tid praktiserade på den berömda "Salle Maignac" i Paris. Ännu i dag är han, trots sina 57 år, vid den vigör, att ingen ungdomlig motståndare, hur spänstig och tränad han än må vara, kan mätta ut honom i denna kroppsligt särdeles ansträngande sport.

Att major Drakenberg såsom sann idrottsman äfven är passionerad jägare och fiskare är allom väl bekant. Mindre känt däremot torde vara, att han, ehuru icke på något vis utöfvande musiker, är en intresserad medlem af det gamla Mazerska kammarmusiksällskapet i hufvudstaden, hvars fredagssammankomster han gärna bevistar, helst för att lyssna till de gamla mästartarnas glada scherzon och finaler, hvilkas pigga rytmer mest ligga för hans knektkynne.

Ivan Tägtström.

ISLAND—DANMARK.

Danmark har aldrig skördat synnerligen stor heder för styrelsen öfver sina kolonier. Det har nämligen funnits en viss osäkerhet i den danska statsförvaltningen som bidragit till att Danmark som kolonimakt aldrig haft några chanser. Medan Holland, som ju ej är större, genom århundraden suttit bland de främsta på detta område har Danmark lika litet som de öfriga skandinaviska länderna kunnat eröfra någon position i detta afseende.

För länge sedan förlorades de ostindiska kolonier, vi ägde, och i fjol såldes efter en folkomröstning de vestindiska kolonierna, öarna St Thomas, St. Croix och St. Jan till Amerika för 25 millioner dollars. Afträdelsen var sannolikt en absolut nödvändighet, ehuru i saken ej kan bringas full klarhet, förrän efter krigets slut. Försäljningen väckte dock i stora kretsar harm, och isynnerhet inom konservativa läger framkommo skarpa uttalanden i anledning af det skedda.

Emellertid var knappast denna sak utdebatterad, förrän spörsmålet om *Island* dök upp. Island är ju som bekant ett gammalt kulturland — *Sagaön* kallas det också med ett annat namn — som alltifrån äldsta tider har haft förbindelser med de nordiska rikena. Ursprungligen var det Norge som hade uppsikten öfver såväl denna ö som öfver Färöarna, men då Norge 1814 skildes från Danmark och blef förbundet med Sverige, följde dessa öar icke med. De fortforo att stå under Danmark, emedan den danske konungen under århundraden varit deras herre. Men mycken glädje har Danmark aldrig haft af isländarna. Redan i de berömda sagorna från 1000-talet skildra de sig själfva som stridbara oförsonliga naturer, som helst vilja ofred och strid för stridens egen skull. I sanningens intresse må emellertid framhållas att Danmark genom många århundraden icke kände mycket till isländarna eller frågade mycket efter dem, egentligen endast hade en årlig och litet förarglig utgift å

De fyra ungdomar — eller rättare sex — som här synas, äro en symbol för ett nyligen i Upsala börjad företag.

Den svenska forskningen har för ej länge sedan upptagit frågan om rasens utveckling och betydelse, och redan tagit stora steg på den vägen. Bl. a. är doc. H. Lundborg föregångsmannen därför — hans undersökningar höra till dem som citeras och begagnas världen rundt. Nu är en kännedom om materialet härför — vårt folk — af största vikt, kännedom om såväl dess inre som dess yttre egenskaper.

Doc. Lundborg föreslog därför att en generalmönstring med folket skulle företagas, och detta i form af en fotografiutställning. Föreningen Urd och Upsala fotografiförening, till hvilka Norrlands stud. Hembygdsförening anslöt sig, togo sig saken an, inbjödo intresserade att samlas, och utfärdade ett upprop, åtskilliga gånger publicerat i pressen. Planerna voro i början nog så blygsamma — men förhoppningarna öfverträffades, och när hösten kom, fick utställningen uppskjutas på grund af "embarras de richesse" — mycket hade kommit, mera lofvats — men man ville ha bättre tid! Så blef beslutadt att vänta till den 15 dec. med att stänga portarna för utställare, och sedan i början af 1919 ordna utställningen.

Hvad är det då vi önska att här samla? Vi vilja se en bild af vårt Svenska folk, med alla dess beståndsdelar. Våra bilder visa sex sådana: en gladlynt flickunge från Värmland, af svensk, blond typ. Väl nära jämnårig, men betydligt olika och till utseendet äldre är den allvarsamma lilla lappflickan; till dem sluta sig en flicka af finsk typ och en ättling af de valloner, vårt bergsbruk är så mycket tack skyldigt. Härtill komma två mörka flickor af mer ovanliga typer.

deras vägnar. Isländska studenter åtnjöto i Köpenhamn åtskilliga fördelar, i det de lättareingo gratis uppehälle på de olika kollegierna, där de i öfrigt väckte uppestånd på grund af sin minst sagdt bristande snygghet. Isländarna ha aldrig haft namn om sig att vara aptitliga eller soignerade. Hela det isländska spörsmålet är dock ej här platsen att upprulla. Men det må likväl framhållas att isländarna, som under årtal i *alltinget* haft sin egen regering, för ett halfår sedan fingo sin egen minister i Köpenhamn, och senare framställt kraf på kraf — egen handelsflagga — egen flagga — endast union som tidigare Sverige — Norge, och slutligen har där höjts röster om afgjord, slutlig skilsmässa.

Gång på gång har den isländska prässen sysselsatt sig med dessa spörsmål, och nu under världskriget har frågan blifvit ytterligt aktuell. Det beslutades sålunda i våras att sända en delegation till isländarna för att förhandla med dem om alla spörsmål rörande förhållandet Danmark—Island. De tre största politiska partierna, de radikala, socialdemokraterna och vänstern — det stora bondepartiet — enades i alla väsentliga punkter medan däremot de konservativa, högerpartiet, icke önskade att gå med. Man ansåg inom detta parti att de kraf isländarna hade uppställt voro af sådan art att de icke kunde upptagas till behandling. Således var intet annat göra än att de tre andra par-

UNG FLICKA FRÅN SMÅLAND AF FRÄM-MANDE TYP.

Att samla karaktäristiska bilder af dessa olika stammar, och af andra, zigenare m. fl. som finnas här, är ett af våra mål.

Men vi gå vidare. Det har sitt intresse att se, om bland dem, som ägna sig åt samma kall någon viss typ framträder. Därför skola arbetare från olika håll, studenter och professorer, militärer och ämbetsmän in i samligen. Släkten af kulturellt ansedda namn hafva ställt sina familjetaflor till förfogande, för att man skall kunna spåra de karaktäristiska dragen. Och äfven våra konstnärer ha visat sitt intresse — främst Anders Zorn med den gåfva af 5,000 kronor, som grundlade utställningens ekonomi.

Äfven andra ha visat stor och uppmuntrande välvilja — så denna tidskrift, som skänker ett hederspris. Och detta kommer att ägnas den bästa samligen af folktyper från västkusten. Det är en lokalpatriotism som manar till efterföljd på andra håll — ju flera sådana vänliga stödjare, desto all-

sidigare kunna vi hoppas att vårt folk blir representeradt. Och detta skall ej blott blifva ett verk för den korta tid, utställningen varar. Allt hvad som kan erhållas skall samlas till den institution för rasforskning, som under doc. Lundborgs ledning arbetar i Upsala, och där blifva studiematerial för kännedomen om vårt svenska folk. Det ingår vidare i arbetsplanen att med stöd af hvad som nu insamlas, utgifva det planschverk, som vi ännu sakna — en kritisk och vederhäftig framställning af det svenska folkets utseende och typer. Vi få veta, huru städer och herresäten, skalbaggar och blommor se ut — men sakna ännu detta för det främsta och viktigaste, människorna.

Vårt hopp är nu att med en dylik första mönstring lägga en grund för denna forskning, och därefter i bokform få delgifva resultaten; men redan till ut-

tierna sände hvar sin representant såsom deltagare i den delegation, hvilken afreste i våras och bestod af vänsterns ledare I. C. Christensen, socialdemokraten Borgbjerg och radikalisten professor Arup. Som ledare medföljde handelsministern Hage.

Förhållandevis hastigt uppnådde dessa herrar full enighet med isländarna. Vid ankomsten till Reykjavik rönt de ett utomordentligt älskvärdt mottagande, hvarefter förhandlingarna med alltinget vidtogo. Resultatet blef den öfverenskommelse, som nu är erkänd af hela den isländska tongifvande församlingen, och som inom kort äfven skall blifva det med öfverväldigande majoritet af en dansk riksdag. Island skall vara en fri, själfständig stat, hvilken endast skall hafva konung och utrikesminister gemensam med Danmark. Detta utgör den egentliga hufvudpunkten i bestämmelsen. Vidare ha danskarna på Island infödingsrätt där, liksom äfven af förhållandet med isländarna i Danmark. Öfverenskommelsen gäller till 1944, hvarpå isländarna helt och hållet kunna lösgöra sig om de så önska. Denna öfverenskommelse betyder med andra ord att det har uppstått ett nytt skandinaviskt rike. Det är icke stort och ligger långt borta, men är dock en själfständig stat. Språket, som vi numera icke kunna förstå, är ursprungligen af samma stam som vårt eget, många band binda Danmark och Island samman, och det skall utan tvifvel göra många

Forts. å sid. 37.

①

4. VALLONÄTTLING I UPLAND, äfven med svenskt blod i sina ättor.

5. FLICKA FRÅN VÄRMLAND af s. k. alpin typ.

③

problem med afseende på svenska folket. Det synes vara stora planer, men de ha vuxit ut under arbetets gång. Det tillmötesgående, vi mött

1. SVENSK FLICKA FRÅN VÄRMLAND.
2. LAPPFLICKA FRÅN NORRBOTTEN, TORNELAPSKA.
3. FINSK TYP FRÅN BERGSLAGEN.

②

④

Efter fotos af docent H. Lundborg, Upsala.

ställningen kommer ett prof att utgivas i form af en illustrerad handledning i rasfrågornas

under våra arbeten, ha varit glädjande och uppmuntrande; vi hoppas, att detta skall fortsätta, och att resultatet skall

⑤

blifva en så allsidig bild som möjligt af vårt folk — ett mål, väl värdt att sträfva för.

Arvid Odencrantz.

DANSK-ISLÄNDSKA FÖRHANDLINGARNA I REYKJAVIK.

DEN DANSKA DELEGATIONENS FÖRHANDLINGAR MED DET ISLÄNDSKA ALLTINGSUTSKOTTET I REYKJAVIK. Sittande fr. v. rundt bordet: J. C. Christensen (d.), prof. Arduerson (isl.), häradshöfd. J. Johansson (isl.), läraren Thorstein Jonsson (isl.), docent Bjarni Jonsson från Vogí (isl.), minister Hage (d.), professor Arup (d.) och red. Borgbjerg (d.). Stående sekreterarne.

Forts. fr. sid. 35.

danskar ondt om Sagaöns befolkning nu helt fjärrade sig från oss. Å andra sidan inser man i allmänhet i Danmark, att man icke — då man hyllar principen:

nationernas självbestämmanderätt — fortfarande kan önska bestånd åt det Islands afhängighetsförhållande till Danmark, som existerade före öfverenskommelsen.

Efter fotografen

MÖTE AF ISLÄNDARE I ALLTINGSHUSET.

ALTINGEN I REYKJAVIK

bekantskap med den nya staten, det självständiga Island. Det är ej endast framtidsmöjligheter för landet själf, utan äfven för många af dem som kunde känna häg och lust till att slå sig ned på den fjärran Sagaön.

Aage Heinberg.

✱

Med Haparandatåget onsdagen den 9 oktober anlände till Stockholm det alltsedan diplomatkonspirationen i Moskwa mångomtalade engelska sändebudet

Efter porträtt.

Älskade: Bengt SJÖBERGSPARR.

Anatörfotografier.

Älskade: Bengt SJÖBERGSPARR.

AKKAMASSIVETS UTFORSKANDE. (Se uppsatsen i närmast föreg. n:r). Utsikt mot söder från Nieraskupolens högsta punkt; längst t. h. i bakgrunden synes Akkamassivet. På snötoppen synes kapten Nils Pallin och en lapp.

Bild t. v.:

KAPTEN NILS PALLIN, den ene deltagaren i den i senaste n:r beskrifna bestigningen af Akkamassivet.

Bild t. h.:

FOTOGRAF BORG MESCH, på Akkamassivets högsta topp den 13 augusti.

Foto. N. Pallin.

Älskade: Bengt SJÖBERGSPARR.

Pressfoto.

Älskade: Bengt SJÖBERGSPARR.

ENGELSKA SÄNDEBUDET I MOSKWA, MR LOCKHART, som efter att ha lyckats undkomma bolschevickisk förföljelse, i dagarna passerat Stockholm på hemresa.

I det stora hela kan sägas att man i Danmark är tillfredsställd med sakens nya ordning. Man förstår ju nog att densamma icke kan bestå i det oändliga, att den dag måste komma då Island helt och hållet befrias sig, men det är otvifvelaktigt också endast ett fåtal, som häri ser en nationell olycka.

Danmark är ej skickadt att härska öfver dylika fjärran besittningar. Det är måhända svårt att lära känna sin begränsning, men lyckas oss måhända i dessa pröfvande år. Om Island vill räkna sig till de skandinaviska länderna, bör man i alla tre mottaga dess utsträckta hand. Sagaön är icke något jordomspännande rike, men utan betydelse är det dock ej. Så godt som ingen människa i Danmark, Sverige och Norge känner något till denna ö, men nu böra vi allesamman söka att stifta

därstädes, generalkonsul Bruce Lockhart i sällskap med 33 engelsmän och 21 fransmän, nästan samtliga personer, som innehaft anställningar vid sina respektiva länders beskickningar. Många af de resande hade anländt till stationen direkt från fängelset, där de hållits i Moskwa mellan fjorton dagar och sex veckor. Mr Lockhart, som arresterades i sin våning, anklagad för att ha organiserat kommissariernas mord, låtit spränga järnvägsbroar i luften, försökt svälta ut folket och störta den nya bolschevikregeringen, hade suttit flera dagar i ensam cell i Lubyanka och därefter en månad i Kremlin tills han omsider jämte öfriga resenärer, utväxlad mot ryska gesandten i London, Litvinov, natten till den 2 oktober fördes till tåget från Moskwa, som de sedermera, utom för ombyte på vagn, inte lämnat förrän i Stockholm. I denna stad blir uppehållet, åtminstone för mr Lockharts del, tre ä fyra dagar.

BLIF MEDARBETARE

:: I HVAR 8 DAG ::

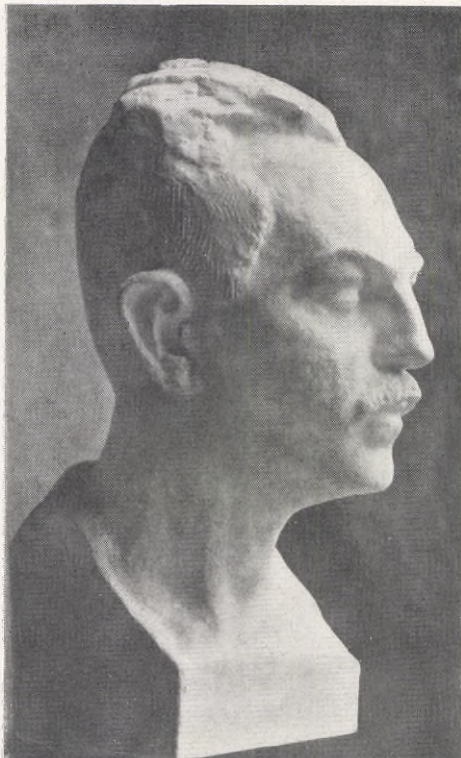

Foto. Holmén, Sthlm.

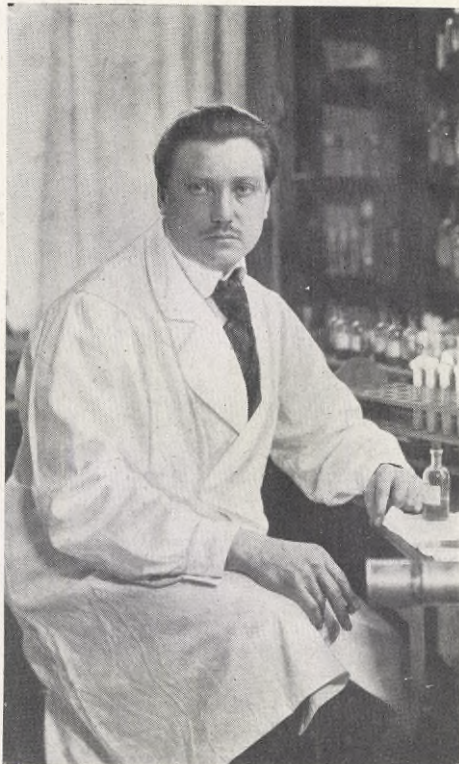
Skulptör: Carl Fagerberg

PORTRÄTTBYST AF DEN OMKOMNE GRÖN-
LANDSFORSKAREN D:r THORILD WULFF.

Utförd af bildhuggaren Carl Fagerberg.

Vid Travellers Clubs första sammanträde för hösten fick klubben som gåfva af skulptören Carl Fagerberg mottaga en porträttbyst af sin förste klubbmästare, den under Rasmussenska Grönlandsexpeditionen omkomne d:r Thorild Wulff. Förutom doktor Wulff är det inte mindre än sex af klubbens medlemmar, som under året aflidit eller förolyckats, nämligen baron Carl Cederström, major Gustaf Glimstedt, greve Emil Levenhaupt, grosshandl. Alfr. Heyman, civilingeniör Ture Sten och greve Gustaf Oxenstierna.

Samtliga bortgångna ägnades af ordf., överste Claes Grill, en varmhjärtad parentation.

Skulptör, Sthlm.

DOCENT KARL KLING vid statens bakteriologiska laboratorium har gjort uppmärksammade försök att medelst serum hämma spanska sjukan och genom ympning dess farliga följsjukdom.

Sedan månader tillbaka härjar öfver stora delar af världen en influensa som under namn af spanska sjukan hittills endast i Sverige kräft öfver tusentals människoli och detta öfvervägande bland yngre personer. Det ena dödsfallet efter det andra vittnar om läkarnas maktlöshet inför denna hemlighetsfulla pandemiska sjukdom och dess följsjukdomar.

Under den utomordentligt svåra scharlakans epidemien i Stockholm hösten 1916, hvilken dagligen kräde ett 10-tal af epidemisjukhusets patienter, framträdde den kände svenske läkaren, docenten i serologi och immunitetslära vid Karolinska Institutet i Stockholm, doktor Karl Kling, med ett utexperimenteradt serum, framställt af blod, taget från scharlakansfeberkonvalescenter, och som bevisligen nedbringade dödligheten i högst afsevärd grad. Det är därför med stor tillit och intresse man i dagarna erfarit att doktor Kling nu framkommit med tvenne betydelsefulla uppslag till bekämpande af spanska sjukan,

nämligen ympning mot lunginflammation och seruminsprutning mot influensa och dess komplikationer.

D:r K har härvid tagit sikte på nödvändigheten att, då smittobacillen knappast kan undvikas, bekämpa sjukdomen genom att öka kroppens motståndskraft. För ändamålet utexperimenterade ympningsämne och serum ha framställts vid statens bakteriologiska laboratorium och försök ha hittills utförts vid Västmanlands regemente. Den metod som vid ympningen begagnats är densamma som följts vid bekämpande af tyfus och kolera, medan serumbehandlingen mot influensa är alldeles ny. Gifvetvis ha de hittills gjorda försöken skett inom en för begränsad tidrymd att några afgörande slutsatser om deras effektivitet ännu skulle kunna dragas. Men helt visst står läkarvetenskapen på den af doktor Kling beträdda vägen inför ständigt nya och intressanta rön af den allra största betydelse för mänskligheten.

OPERASÄNGAREN ÅKE WALLGREN SOM "MEFISTOFEL" för 100:de gången. Vid uppförande den 9 okt. å K. Teatern af Boitos populära opera innehade herr Åke Wallgren titelrollen för 100:de gången. Då herr Wallgrens

förräffliga återgifvande af denna roll i hög grad bidragit till operans framgång inför hufvudstadens operapublik. begagnade denna det gigna tillfället att visa sin erkännssamhet.

Foto. Sjöberg & Prentiss, Stockholm.

ETT VÄRLDSHISTORISKT ÖGONBLICK I TYSKA RIKSDAGEN. Den nye rikskanslern, prins Max af Baden (x), anför sitt program inför riksdagen den 5 okt. — Efter fotografi.

VÄRLDSKRIGET.

Sedan den senaste översikten lämnades ha stora händelser inträffat, som efter en skickesediger tid, hvilken bragt hela Europa i stark skakning skola fastslås i historien såsom den märkliga inledningen till en ny ära för mänskligheten. Efter fyra långa och öfvervägande segerrika år, hvilkas alla ansträngningar dock blifvit resultatlösa, har Tyskland genom sin nye regeringschef, prins Max af Baden, och i samförstånd med sina för-

Forts. å sid. 47.

Efter fotografi. AMERIKAS FÖRENTA STATERS PRESIDENT, WOODROW WILSON i sitt arbetskabinett i Hoita Huset i Washington, där beslut, famnande snart sagdt hela jordytan och hela mänskligheten, i dessa dagar fattas.

KHOM: Kena. A.-H. Bengt Sjöberg, Bildn.-Gbg.

BULGARIENS AFFALL.

Efter porträtt. **KONUNG BORIS III.** Utsida: Bengt Sjöberg. *Bulgariens nye tsar. Född 1894.*

EXKONUNG FERDINAND. *Bulgariens abdikerede tsar med gemål.*

af konungen stödd separata bulgariska fredsaktionen, som utgjorde ett svek mot den forne bundsförväntan, liksom äfven genom en del andra därmed sammanhängande och ännu ej fullt klar-

gjorda händelser i Sofia har konung Ferdinand's ställning på sistone blifvit i hög grad tvetydig och ohållbar. Sedan länge äfven misstrodd af ententen och fullt medveten om att bulgariska ententevänner tidigare fodrat hans abdikation, dikterades helt visst hans steg af insikterna om det mycket vanskliga i att nu inför helt nya framtidsperspektiv leda Bulgariens öden.

Exkonung Ferdinand har varit Bulgariens furste sedan den 7 juni 1887, då han öfvertog landets regering utan att af sultanen och stormakterna ha erhållit författningsenligt samtycke. Detta vann han först år 1896 för att senare, den 5 oktober 1908 för-

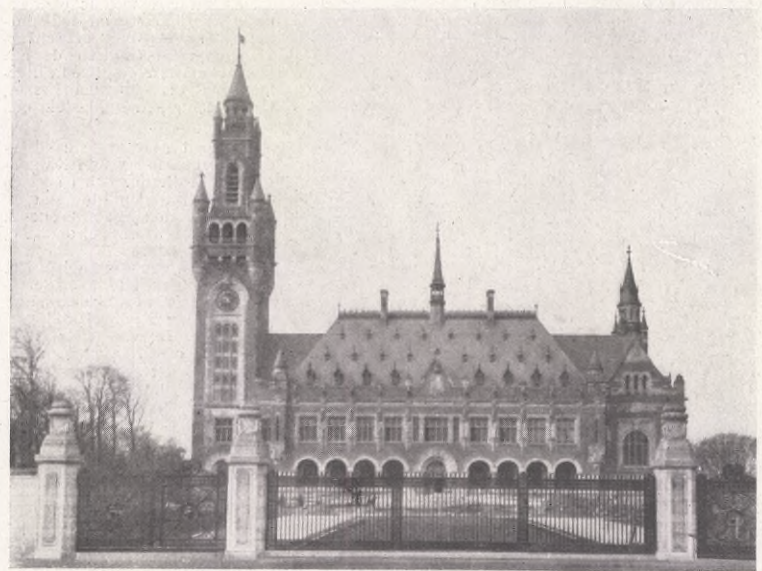
Efter porträtt.

klara landet oafhångigt af Turkiet och själf antaga kunga- eller tsartiteln. Konung Ferdinand är född i Wien 1861 och tillhör en österrikisk gren af huset Sachsen—Koburg—Gotha.

Bulgariens nye konung *Boris III*, hvilken som tronföljare förde titeln prins af Tırnovo, Bulgariens historiska hufvudstad, är född den 18 januari 1894. På grund af sin duglighet som officer i de krig hvari Bulgarien 1912—13 och nu senast sedan 1915 varit inveckladt, åtnjuter han stor popularitet hos sina undersåtar.

Den förste suverän som i Bulgarien burit namnet Boris regerade från 852—885 och den andre, en sonson till Boris I, dog efter en helt kort regenttid i fångenskap i Bysantium år 971.

Vidst. bild: FREDSPALATSET I HAAG, där, i händelse kriget nu afstannar, fredsforhandlingar med sannolikhet komma att försiggå.

Efter fotografi. Utsida: Bengt Sjöberg.

I Olaus-Petristiftelsens pågående föreläsningsserie, under hvilken representeranter för engelska, luthersk-ungelska och ryska kyrkorna redan blifvit hörda har tur- en nu kommit till Tyskland att representeras i, det en af dess mest framstående teologer, professor *Adolf Deissmann* från Berlin måndag och tisdag den 7—8 oktober talade i Upsala om den tyska teologiens betydelse för kyrkans enhet. Närmast föregående söndag höll professor Deissmann på genomresa till Upsala högmässopredikan i Stockholms tyska kyrka, därvid han fick tillfälle behandla ett hans intresse mycket nära liggande ämne: Paulus och dennes erfarenheter om bödens kraft.

Adolf Deissmann är sedan flera år professor i nytestamentlig exegetik i Berlin och har ägnat sin vetenskapliga gärning hufvudsakligen åt utforskandet af den hellenistiska tidens grekiska språk, hvori han också anses som en af nutidens främsta kännare. Under krigsåren har professor Deissmann spelat en betydande roll som andlig ledare inom sitt folk och har ända sedan advent 1914 utgivit en tidskrift, *Evangelische Wochenbriefe*, halt en mycket stor läsekrets och helt visst genom sina af ädel kristlig anda burna artiklar, hufvudsakligen afhandlande frågor, som röra sig om kriget och religionen, med framgång tjänat syftet att arbeta för förståelse mellan folken och stärka de andliga band, som varit på väg att brista.

För åtta år sedan aflade prof. Deissmann sitt första besök i Sverige, också då såsom Olaus-Petristiftelsens gäst, och höll därvid en serie föredrag om Paulus, se-

I cirkeln:
PROFESSOR ADOLF DEISSMANN,
berömd tysk teolog, föreläser i Upsala.

ROSENBAD I STOCKHOLM INKÖPT AF SVENSKA STATEN till vinnande af behöfligt utrymme för statsdepartementen. — Foto. Malmström, Sthlm. Text å nästa sida.

dermera utgifna i en mycket läst bok med samma namn. Bland hans öfriga mest bekanta arbeten kan nämnas "Licht vom Osten", som på ett instruktivt sätt ställer in Nya testamentet i den omgivande språk- och kulturvärldens ljus.

Schack-fyrmästareturneringen i Berlin.

Trots världskriget med allt dess elände pulserar schacklivet å alla håll lika lifligt som någonsin förut. I lasaretten och fånglägren har det blifvit den förnämsta förnöelsen. Där har inrättats riktiga schackskolor och anordnas turneringar, som i omfång vida öfverträffa de eljest vanliga, och därifrån utbreder sig intresset för det ädla spelet i allt vidare kretsar.

De stora Internationella schacktävlingarna ha givitvis legat nere under krigsåren, och det torde nog dröja länge innan de åter komma att upptagas. Men smärre nationella tävlingar anordnas det allt som oftast, där schackspelets koryfée, som icke inkallats till krigstjänstgöring, med lif och lust drabba samman, i fredlig kamp på de 64 fälten.

Just nu riktas schackvärldens uppmärksamhet på en dylik turnering mellan fyra af schackvärldens mest framstående och bekanta mästare, nämligen världsmästarna dr Emanuel Lasker, C. Schlechter, A. Rubinstein och dr S. Tarrasch.

Tävlingen som tog sin början den 28 sept. försiggår i Kerkapalatset i Berlin, och i spetsen för turneringskommittén står infanterigeneralen von Francois. Turneringen är dubbelrondig, d. v. s. hvar och en af deltagarne spelar två partier med de öfriga. Priserna blifva i förhållande till världsmästarnes vanliga stora prentioner denna gång jämförelsevis blyg summa eller 1,200 1,000, 800 och 700 mark, utom ersättning för resor och vivre.

Turneringen, som då detta publiceras, väl torde vara i det närmaste afgjord, kommer sannolikt icke att bjuda på några större öfverraskningar. Världsmästaren Lasker som ännu inte nått femtioåret och i öfver tjugo år hafdat sit mästernskap, släpper nog icke heller denna gång spiran ur sin säkra hand. Af de öfriga torde nog C. Schlechter, som i tvekamp med Lasker 1910 icke blef öfvervunnen (af 10 partier vann

FYRA-MÄSTARE-SCHACKTURNERING I BERLIN. Sittande fr. v. herrar dr Lasker, Rubinstein, Schlechter och doktor Tarrasch. — Efter fotografi.

SISTA JAKTEN.

FÖR HVAR 8 DAG AF **JOHAN OLSSON.**

UT ÖFVER VIDDEN där Kaurasajas bergsplåtå börjar luta mot skogen ytterst i norr skära två män nedöfver slutningen. Det är Pekka Voskoinen och Antti Hekkinen.

Pekka Voskoinen och Antti Hekkinen äro bägge drivvarfinnar och till yrket jägare, samt hafva som sådana ett stort rykte om sig. Många björnar och vargar ha blifvit deras byte och under många år ha de varit lapparnas bästa hjälp vid skyddet af deras renhjordar mot rofdjuret.

Vargen har nu härjat bland lapparnas strörenar, och Pekka och Antti äro efter honom.

Pekka ligger före och ligger hårdt på farten.

De — Pekka och Antti — hade kommit på spåret helt oväntadt, och det dröjde icke länge, förrän vargen fick förstå att han var jagad, och det af män som voro hans värdiga motståndare. Upp emot fjället bär det, men där genskjutes han af Pekka, som anat hvad kosa han ville taga, och då måste han åter ge sig af nedöfver. Lössnön ligger djup, men stormen har packat lite på ytan, så att det bär upp skidorna. Första biten längs skogsbandet till fjälls låg Antti före, men se'n har Pekka haft ledningen. Nu skär han ut öfver viddkanten och inväntar Antti, för att få hufvan, som han mist i farten, och låtit den andre ta fatt. Och se'n bär det åter utför.

Vargen har åter tagit kosan uppåt fjällen. Får han hållas så går han upp och ned i fjällsidan, och det är just hvad han icke får göra. Antti håller öfverkanten och Pekka låter det gå snedt utför.

Bägge visste de nog att det fanns ett och annat stup i slutningen, men i jaktens spänning tänkte ingen af dem därpå.

När vargen märkte Pekka bakom sig sökte han sig åter uppåt och det var då Antti riktigt kom åt honom. På ett stycke där skogen var litet glesare såg Antti vargen skymta mellan träden. Han tog före ett stycke som han tyckte och höll ned på djuret.

Först märkte vargen intet, men så snart han varsnade förföljaren, sökte han taga sig uppåt. Men Antti låg alltjämt ofvanför och kom hastigt närmare. Så vände vargen snedt utför igen, och då sköt Antti fart. Det gick så att snön stod i kaskader om honom, och han måste bara stå och kasta sig för träden.

hvardera ett medan de åtta blefvo remis) vara den värdigaste medtäflaren. Därnäst torde nog komma Rubinstein, som visserligen på grund af indisposition stod sig slätt i fyrmästareturneringen i våras (Mieses, Rubinstein, Schlechter och Widmar) men i alla fall får räknas som en af schackvärdens nuvarande främste. Tarrasch som nu är 56 år gammal torde väl att döma af de senaste årens resultat ha sett sin bästa tid och ha de minsta utsikterna.

Men schackspelet är oberäkneligt och det kommer ju mycket an på huru vederbörande äro disponerade.

Under alla omständigheter är det en spännande täflan, mest därför att Lasker, som ett par gånger först i sista stund dragit sig tillbaka nu åter visar sig på arenan.

De fyra stormästarna äro alla professionella spelare. Lasker är född i Berlinchen 1868, och egnade sig tidigare åt matematiken. Vid 12 års ålder lärde han schackspelet af sin äldre broder med. Dr Barthold Lasker, också bekant som framstående spelare. Efter en del framgångsrika matcher mot de förnämsta mästarne besegrade han 1894 den dåvarande världsmästaren V:m Steinitz. Lasker var då 26 och Steinitz 58 år gammal. I en senare match några år därefter vann han, som att vänta var, en ännu mera afgörande seger öfver Steinitz, 10 vinst, 2 förlust och 5 remis, samt årde då definitivt världsmästaretiteln, hvilken han allt sedan försvarat.

C. Schlechter, österrikare, född i Wien 1878, är mest bekant som redaktör för schackvärdens förnämsta organ, Deutsche Schackzeitung, samt utgivare af det stora schackverket Bilguer, Handbuch des Schackspeles, som nyligen utkommit i sin åttonde upplaga. Utom sin berömda tvekamp med Lasker har han i alla senare årens stora turneringar ständigt varit en bland de främsta, och flera gånger hemfört första priset.

A. Rubinstein är född i Stawisk i Ryssland 1882. Hans berömmelse daterar sig egentligen från 1909, då han i den stora turneringen i St Petersburg med Lasker delade första och andra

Pekka såg aldrig hur det gick till, och Antti — ja — han hann nog hvarken se eller tänka. Han låg tätt efter vargen och var ifrig af nå honom. Så gick det att han kom tvärsför ett träd, när han skulle vända för en stupkant.

Kamraten fann honom örörlig nedom stupet. Huden i ansiktet var på flera ställen afskrapad, och öfver pannan sipprade blodet sakta fram ur en bristning. Pekka var rädlös. Han gned med snö och utnyttjade alla de konstner han kunde, för att få lif i honom, men Antti låg lika örörlig. Han hade rönt sin sista jakt öfver vidden.

För obygdsmän är sorgen djup, men aldrig hejdlös. Alltid med hvardagsblick för stundens kraf. Och Pekka hade vant sig — han som andra drivvarmän — att hvar dag kunde vara den sista. I dag dig, i morgon mig.

Om han skulle ränna till folk — till närmaste lappläger och söka hjälp? Antti vore nog död ändå, och ingenting vore att göra därvid. Men nere i slutningen stod slaget efter en trött varg. Renarna voro ohämnade. Antti dör och alla andra som hade ljutit döden för vargen eller på jakt efter honom.

Pekka Voskoinen såg på Antti och sneglade nedåt spåret. Så kom mossan af och han böjde sig ihop — om till bön eller besvärjelse är ovisst. Och om det var till bön, är det väl äfven ovisst till hvem han bad.

Och Antti låg som om han somnat med all viddens glädje inom sig. Det var kanske en slump, men kanske var det ock en mening. Kanske hade han funnit sin längtans och barndoms vidd — hemlandet därborta — i hägring för östersolen. Ty han längtade alltid tillbaka till det land som ursprungligen var hans fädernesland — Finland.

Genom Pekkas minne flyger på en kort stund alla de upplevelser han och Antti haft, ända från den tidiga barndomen. Men bort från minnena. Åter till nuet.

Nere på vidden ligger en liten krokant man efter varg. Han äflas att hinna, innan mörkningen kommer. Det går kors och tvärs efter dödsfienden, som börjat kröka för trötheten. Han vet att det inte skall stå på länge nu. Hufvan är af för längesen. Oraken också.

Det är en obygdsmän, som fullgör död mans gärning.

Det är en liten halfnaken drivvarman, som ränner iväg på ett par träbitar. Och under tiden intager natten mer och mer dagens plats.

priset. Äfven han har i de senare årens turneringar häfdat sitt anseende som en af schackvärdens f. n. främsta.

S. Tarrasch, född 1862 i Breslau, tills för några år sedan praktiserande läkare i Nürnberg, men har numera uppgifvit läkarekallet för att helt egna sig åt schackspelet och journalistiken. På sin tid, förnämligast på 1890-talet, ansågs han näst Lasker som världens förnämsta schackmästare och har äfven, fast utan framgång, med denne täflat om världsmästarekapet. I fyra på hvarandra följande stora turneringar, nämligen i Breslau 1889, i Manchester 1890, i Dresden 1892 och i Leipzig 1894 hemförd han första priserna. Numera torde han nog ha sett sin bästa tid, men är i alla fall alltid en kraf att räkna med.

Tarrasch är utan tvifvel samtidens förnämste schackteoretiker, och har utgifvit flera värdefulla schackverk, som vunnit stor spridning. Som spirituellt partiglossör är han oöfverträffad.

För våra schackvänner torde Dr Tarrasch vara väl bekant sedan den tid han redigerade schackspalten i Hvar 8 Dag.

Såväl han som Schlechter och Rubinstein ha också gästat Sverige. Däremot har världsmästaren för sina event. besök uppställt så stora fordringar (det uppgifves 800 kronor per parti) att man icke ansett sig kunna komma ut därmed.

Till bild å sid. 42.

Sedan någon tid har preliminära underhandlingar pågått mellan statsverket och aktiebolaget *Rosenbad* en inköp af det sistnämndas ståtliga fastighet vid Strömgatan, detta för att tillgodose statsdepartementens behof af ökade utrymmen samt för att bereda lokaler för det nya laguskottet. I dagarna har också regeringen representerad af Kammarkollegium, undertecknat ett köpekontrakt, som under förutsättning af riksdagens godkännande träder i kraft den 1 mars 1919 och i hvilket inköpssumman fixeras till jämt fyra millioner kronor. Tillträde till fastigheten sker den 1 april 1919.

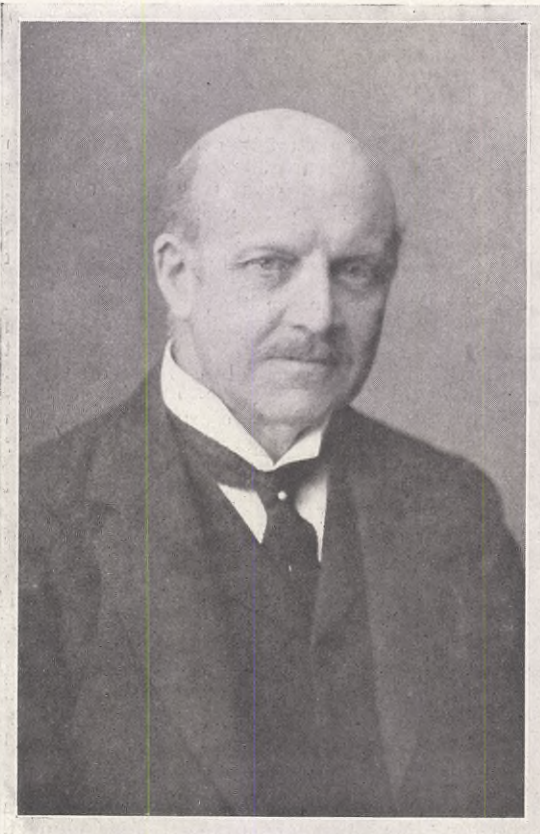

Foto. Elfvil, Kjöln.

FRIHERRE H. J. BECK-FRIIS. Sveriges nye envoyé och ministre plénipotentiaire vid Danska Hofvet.

*Licht: Bengt Silfverparre.

GENERALMAJOR K. O. TOLL. Nyttillförordnad chef för IV arméfördelningen och öfverkommendant i Stockholm.

Foto. Flodin, Stockholm. — Text å sid. 47.

Det är under vanskliga förhållanden staterna emellan de utanförstående europeiska ländernas sändebud nu för tiden sköta sina befattningar. Öfverallt i de krigförande länderna är arbetet så till den grad ökad, att knappast någon diplomat kunnat drömma om att bördan någonsin skulle kunna blifva så stor. De neutrala ländernas sändebud ha ju nämligen icke blott att tillvarataga sina egna respektive länders intressen, utan måste ju äfven hålla sig å jour med de krigförande staternas växlande kraf.

För friherre *H. J. Beck-Friis*, Sveriges nyutnämnde envoyé i Köpenhamn efter minister Günther, är det sannolikt en lättnad att komma från Wien till den under nuvarande förhållanden mycket lugnare danska hufvudstaden. Ej allenast detta att det är behagliga förhållanden för Sveriges sändebud att arbeta under, men han kommer samtidigt till ett folk, som gärna vill allt mer närma sig den stat, han representerar.

Friherre *H. J. Beck-Friis* är född år 1861. Efter aflagda examina har han beklädt åtskilliga underordnade och under senare år mera betydande poster inom legationerna i Europas hufvudstäder, däraf såsom envoyé i Konstantinopel 1903 och i Wien sedan 1905 samt samtidigt i Bukarest sedan 1915. Hans senaste ansvarsfulla post har under kriget varit danska besvärlig och betungande. I den österrikiska hufvudstaden och icke minst i det wienska sällskapslivet åtnjöt den eleganta svenske diplomaten en utomordentlig popularitet. Otvivelaktigt skall hans personlighet mycket snart vinna sig vänner äfven i Danmarks hufvudstad, där hans föregångare, minister Günther var afhälen som knappast någon af de främmande sändebuden i Köpenhamn.

*

Med anledning af de tendenser till undertryckande af svenska språket och svenskheten i Amerika som på sistone under världskriget blifvit synliga, har en insändare där tillställt H. 8 D

vidstående porträtt af den kända och aktade Chicagotidningen Svenska Kurirens redaktör *Alexander Johnson*, hvilken på grund af sin orädda och behjärtansvärda hållning i såväl dessa som öfriga för vårt land närliggande frågor allmänt benämnas "*Sveriges ende målsman i Amerika*".

Med erinran om hurudana förhållandena voro för de populära svenskarna i Amerika före världskrigets utbrott gör redaktör Johnson i sin tidning skarpa vidräkningar med de infödda amerikanarnas senare uppträdande gentemot "ett under världskriget korrekt lands medborgare".

"Föga kunde man väl ana", skriver han i en artikel, "att de s. k. infödingarna skulle vilja söka undertrycka vår (svenska) tidningspress och förneka oss rättigheten att ens minnas det land, där vi sett dagens ljus, och där många bland oss ännu ha föräldrar, syskon eller vänner från barn- och ungdomsåren".

Redaktör Johnson är född i Stockholm 1850. Under de 30 år Svenska Kuriren existerat har han med sällspord tidningsmannatalang fört dem fram i den mörkande konkurrensen så att den nu räknas såsom den förnämsta svenska tidningen i Amerika.

ALEXANDER JOHNSON. Redaktör och utgifvare af "*Svenska Kuriren*" i Chicago, en oförfärad förkämpe för svenskhetens och språkets bibehållande bland landsmännen i Amerika.

BLIF MEDARBETARE

- - I HVAR 8 DAG. - -

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

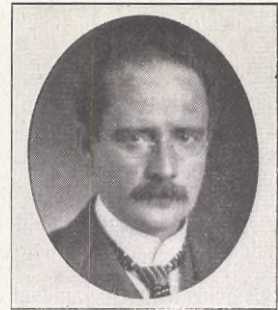
C. R. MARTIN.
F. d. Professor. — Upsala.
75 år 17 okt.*

J. ERIKSSON.
Professor. — Stockholm.
70 år 30 sept.*

N. G. EKHOLM.
Professor. — Stockholm.
70 år 9 okt.*

E. DIDRING.
Författare. — Stockholm.
50 år 18 okt.*

L. A. MEURLING.
F. d. Telegrafdirektör. Stock-
sund. — 75 år 20 okt.*

R. O. GYLLENRAM.
Överste. — Göteborg.
65 år 17 okt.*

G. F. WALLENIUS.
Trafikinspektör. — Hedemora.
60 år 4 okt.*

P. H. A. HALLSTRÖM.
Ingenjör. — Eskilstuna.
65 år 17 okt.*

J. F. I. AFZELIUS.
President. — Stockholm.
70 år 15 okt.*

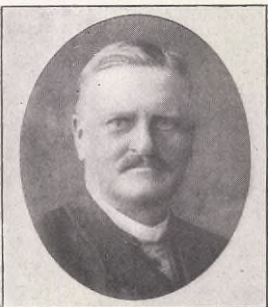
E. A. CARLBERG.
V. Hjäradshöfding. — Stockh.
70 år 20 okt.*

F. E. BERGENHOLTZ.
Generalkrigskommissarie.
Djursholm. — 60 år 8 okt.

C. W. BERGGREN.
Borgmästare. — Gefle.
60 år 20 okt.*

T. TROEDSSON.
Bankdirektör. — Bjärnum.
60 år 16 sept.*

A. J. AHLSTRÖM.
Byggmästare. — Helsingborg.
50 år 5 okt.*

F. G. T. EKLUND.
Direktör. — Stockholm.
50 år 7 okt.*

I. H. SCHULTZ
Grosshandlande. — Ystad.
50 år 18 okt.*

* Data å nästa sida.

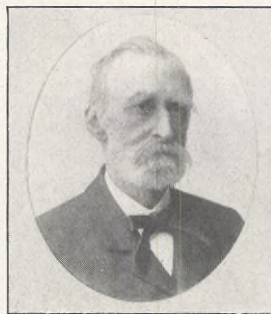
VECKANS PORTRÄTTGALLERI

R. GUSTAFSSON †.
Redaktör. — Stockholm.
F. 40. † 6 okt.*

P. WERME †.
Kontr.-prost. Kyrkoh. — Sunne.
F. 44. † 30 sept.*

J. L. HUMBLE †.
F. d. Lektor. — Stockholm.
F. 35. † 3 okt.*

J. A. AFZELIUS †.
Fil. Dr. — Göteborg.
F. 56. † 7 okt.*

E. J. MALLMIN †.
Godsägare. — Enköping.
F. 40. † 28 sept.*

C. R. ASPLUND †.
V. Konsul. — Luleå.
F. 46. † 24 sept.*

A. W. SYLVANDER †.
V. Konsul. — Strömstad.
F. 51. † 22 sept.*

J. BRANDEL †.
Byggnadsinspektör. — Stockh.
F. 61. † 28 sept.*

CARL MARTIN. Stud. 62, fil. dr. 69, teol. dr. 97; kyrkoh. i Össebygarn 78, ass. v. teol. fak. i Ups. prakt. afd. 82, rektor v. h. elem.-lärov. i. fil. dr. 85—03; professor i pastoralteologi 01—09.

JAKOB ERIKSSON. Stud. 67, fil. dr. 74, doc. i botan. v. Lunds univ. 74—77, fil. botan. o. växtlvs. v. Landtbr.-akad. exper.-fält 77, professor o. förestånd. f. dess växtlvs. afd. 85; sedan Centralanst. f. försöksväs. börjat 07 benämnas denna afd. Afd. f. landtbr. botanik m. E. som förestånd t. afsk. 13. En af våra mest framsstående pomologer, föregångsman f. modern fruktödl. Ordf. i styr. f. Sv. pomol.-fören. Biografi o. helsid. portr. årg. V: 4.

NILS EKHOLM. Stud. 69, fil. dr. 89, aman. v. Ups. met. observ. 76—81 o. 83—90, chef f. meteorol. exp. t. Spetsbergen 82—83, doc. i meteorol. v. Ups. univ. 88—92, e. o. aman. v. Stat. meteo. ol. centralanst. 90, ord. 02, förestånd. 13—18, professor 13. Led. af Vet.-akad., Vet.- o. vitterh.-samh., hed.-led. af Royal meteor. soc. i London. Infört stormvarningar i vårt land. Utg. ett flertal vetenskapl. arb. o. skrifter. Biografi o. helsid.-portr. årg. XV: 4.

ERNST DIDRING. Kont.-skr. i Jernv.-styr., milkontr. 90, förste bokh. der 05—14; fullm. i Stat. jernv. pens.-lnr. 04—10, led. af dir. f. jernv. enke- o. pup.-kassa. Ordf. i Sv. författ.-fören. sdn 15. Vitter o. dram. författare. Biografi o. helsid.-portr. årg. XVIII: 29.

LARS MEURLING. Stud. 60, kamer.-ex. 62, teogr. v. Stat. jernv. 65, tel.-insp. der 69, tel.-direktör i Jernv.-styr. 89, byrådir. der 01, afsk. 05.

RUDOLF GYLLENRAM. Ufjtn. v. Västg. reg. 76, öfv.-löjtn. v. Skarab. reg. 07, afsk. o. t. res. 10, öfverste i III Arméförd. res. 11.

GUSTAF WALLENIUS. Stat.-sekr. v. Hjo—Stenst. jernv. 74, stat. insp. i Avesta 80, traf.-chefsass. o. stat. insp. i Hedemora 83, trafikchef 07, v. S. Dal. Jernv. anslutn. t. trafikförvalt. Göteborg.—Stockh.—Gefle trafikinsp. f. linien Krybo—Rättvik 14. Stadsfullm. i Hedemora 98—17.

HADAR HALLSTRÖM. Utex. fr. Tekn. inst. 73, fr. Polytechn. i Zurich 77, ing. v. Stat. norra stambanebygge 77—78, maskinkonstr. i Engl. o. Amer. 78—81. Grundl. 82 egen fabr. f. fickknivar o. cirkelbestick, omb. t. aktiebol. 89, dess disp. t. 17, då fabr.-Hilverken öfverläts. Sedan 16 verkst. dir. i Eskilstuna stads sparb. Styr.-led. i Skand. kred.-a.-b. afd.-kontor 1900, Eskilst. metallens a.-b. 1900, N. Södermanl. jernv. a.-b. 14, spritförsälj. 02—17, sv. Verkst.-fören. norra krets t. 18, v. ordf. i styr. f. Eskilst. fabr.-fören.

IVAR AFZELIUS. Stud. 67, jur. dr. 77, doc. v. Ups. univ. 77—79, v. hfd. 78, e. o. prof. i proc.-rätt 79, rev.-sekr. 86, just.-råd 91—02, ordf. i Lagberedn. 02—09, president i Svea iofr. 10. Led. af Riksd. F. K. 98—03 o. 05—15. Talman 12—15. Biografi o. helsid.-portr. årg. II: 39; XI: 23.

ERNST CARLBERG. Stud. 67, hofr.-ex. 67, v. hfd 76, not. o. omb.-man i Tel.-styr. 89, sekr. 95.

FREDRIK BERGENHOLTZ. Stud. 79, hofr.-ex. 85, v. hfd. 89; landskont. i Västerb. 1. 89, länsnot. d. 93, tf. kansliråd o. byråchef i Landtforv.-dep. 99, ord. 01, exp.-chef 04; landshöfding i Västermorrl. län 09—11, sedan sistn. är generalkrigskommissarie o. chef f. Arméförvalt. civila dep. Led. af Djursh. kommunalfullm. 13, s. å. led. af stadsfullm. o. numera dess v. ordf.; under någon tid led. af drättselkamm. samt ordf. i byggn.-nmd. Led. af styr. f. a.-b. Stockh.-syst. Led. af Krigsvet.-akad. Led. af dir. ö. Kon. hospital; ordf. i Styr. f. A.-b. Industribankens afd. kontor i Stockholm.

CARL BERGGREN. Stud. 77, hofr.-ex. 82, v. hfd. 84 rådmän i Gefle 90, borgmäst. der sdn 99. Ordf. i helsov.-nmd (88), folksk.-styr. (10); v. ordf. i dir. ö. Gefle o. Gestr. lasarett (1900). Ordf. i styr. f. Gefle—Dala jernv.-a.-b. i styr. f. Stockh. hand.-banks afd.-kontor.

TROED TROEDSSON. Börj. som landtbr. i Kulleröd, öfverg. t. industri- o. affärsbanan, öfverfl. sin fabriksrör. t. Bjärnum, inom hvilket samhäll

han är den ledande affärsmannen, inneh. af firman T. & Nilsson. Sdn 99 led. af sockn. sparb.-styr., dess ordf. sdn 98; nämndeman 99, senare landstingsman; mångårig led. af municip.-nmd samt af kyrko- o. skolråd; ordf. i vägstyr.; ordf. i Smål. e. banks afd.-komm. Led. af Riksd. F. K. 07—12.

A. J. AHLSTRÖM. Efter afsk. stud. v. tekn. yrkesskola o. i prakt. byggmst. i Helsingborg 97. Har uppf. ett stort antal betyd. offentl. o. ensk. byggn. Led. af Skån. brandförsäkr.-lnr. komm., tax- o. hyresnmd; v. ordf. i styr. f. Heisingb. byggm.-fören.

GUSTAF EKLUND. Försäkr.-bol.-tj.-man 89—92, chef f. Sv. Tel.-byråns annonsafd. 93—94, kassadir. i Sv. Telegr.-byrån 95—96, dess jourh. dir. 97—05, verkst. dir. 08.

IVAR SCHULTZ. Deleg. i firman Aug. S. i Ystad. Led. af drättselkamm. (06), folksk.-styr., fattigv.-styr. (98), ordf. i hästuttag.-nmd. V. ordf. i styr. f. Skån. brandkårsförb., chef f. Ystads friv. brandk.

RICHARD GUSTAFSSON †. Egnade sig först åt handelsbanan, senare åt skådebanan; medarb. i dagspressen 65, red. o. utg. af Kasper 69—10. Vitter förl., sersk. såsom sagoberättare. Led. af Riksd. A. K. 85—87, o. 91—92. Biografi o. helsid.-portr. årg. XVI: 46.

PETER WERME †. Stud. 68, prestex. 70, prestv. s. å., v. past. i Sunne 72—83, past.-ex. 79, kyrkoh. i Ö. Emtervik 84—94, i Brunsök 94—02, i Sunne sdn sistn. år; kontr.-prost i Frykdals kontr. 02—17.

JULIUS HUMBLE †. Stud. 52, fil. dr. 62; ing. under dansk-tyska kriget 64 i dansk krigstj. Lekt. i lefvande spr. v. h. lär.-nesemin. i Stockh. 66—03; tj.-g. som rektor 78—89.

ARVID AFZELIUS †. Stud. 75, fil. kand. 80, sdn 83 anst. som lär. i eng. spr. v. Göteborg. hand.-inst. Af Göteborg. högsk. kallad till hed.-dr. 16. Framstående lärob.-förf. På sin tid Göteborgs läraretsällsk. ordf.

JOHAN MALLMIN †. Egnade sig åt landtbr., komm.-ordf. o. landstingsman. Led. af Riksd. A. K. 74—77, af F. K. 77—80 o. 87—91; led. af tillf. utsk. 75, suppl. i statsutsk. 76—77, i bevilln.-utsk. 79—80, i bankoutsk. 88—89; led. af bankoutsk. 90—91. Fullmäktig i Riksg.-kont. 77—80.

ROBERT ASPLUND †. Börj. som skeppsklar. i Nederkalix, flytt. t. Luleå 57 o. blef då jernv. portug. v. konsul. På sin tid stadsfullm. sekr.

WILHELM SYLVANDER †. Deleg. i firman J. H. S. & Co i Strömstad sdn 76. Ordf. i Strömst. köpm.-fören., led. af sparb. dir. sedan 86, mångårig styr.-led. i Sv. allm. hand.-fören., led. af hand.-kamm. i Karlstad. Norsk v. konsul 07—18.

JOHN BRANDEL †. Elev v. Tekn. högsk. i Charlottenburg 87—88, der efter byggn.-ing. samt byggn.-insp. v. Stockh. byggn.-nmd 10. Ordf. i sällskapet Barnavännerna o. Hjälpssamheten.

Yrkes- och Amatörfotografer äro välkomna med nya, vältagna landskaps- eller genrebilder - - -

lämpliga för vare sig den stora bilden äro omslaget eller för den mindre vignetten ä hvarje häftes första sida. — Ersättning vid antagande. - - - -

REDAKTIONEN.

VÄRLDSKRIGET.

Fort. fr. sid. 40.

bunda Österrike-Ungern och Turkiet tagit det af hela världen efterlångtade steget mot freden. Det är emellertid betecknande för Europas nuvarande söndersplittade tillstånd att hänvändelsen ej sker till en europeisk krigförande stat utan går till Washington äfvensom att Tysklands fredsnot med förbigående af öfriga motståndares framkomna anspråk klart och tydligt förklarar sig beredd att inleda fredsförhandlingar på basis af president Wilsons bekanta och redan den 8 januari 1918 för första gången framlagda 14 punkter.

Som man torde erinra omfattar detta Wilsons program först och främst några allmänna och för samtliga stater gällande fredsprinciper såsom alla hemliga traktaters afskaffande, *absolut navigationsfrihet på hafven såväl i freds- som krigstider*, upprättandet af lika handelsvillkor för alla nationer, *afrustning intill ett för staternas säkerhet erforderligt minimum* samt koloniala krafs afgörande med hänsyn lika mycket för de intresserade befolkningarnas intressen som för de kraf från den regerings sida, hvars rättsanspråk skola afgöras.

De mera speciella punkter, som kunna betraktas såsom direkt hänvändelse till Tyskland, och som för utgången af en stundande fredskonferens skola väga tyngre i vägskålen, uppställa en del påtagliga fordringar såsom *det tyska territoriets utrymmande med tillerkännande af själfbestämmanderätt åt de där boende folken, Belgiens återstående och Frankrikes utrymmande*. Rörande den stora kardinalfrågan om *Elsass-Lothringen*, som torde bli den för en kommande fredsdebatt mest brännande och vanskliga, uppställer president Wilson en fordran om att "den rättskränkning som af Preussen föröfvades mot Frankrike 1871 ifråga om *Elsass-Lothringen* skall godtgöras" — hvilket synes innebära ingenting mindre än provinsens återställande och hvarigenom Tyskland, trots sina betydande territoriella eröfringar, skulle utgå ur kriget fattigare än det ingick däri. Vidare kräfvades *justering af Italiens gränser, Rumäniens, Serbiens och Montenegros återställande*, tillförsäkrande af trygg suveränitet åt den *turkiska* delen af det osmanska riket, *Dardanellernas* öppnande för fri passage af alla länders fartyg och handel under internationell garanti, *Polens oafhængighet* och tillfälle till autonom utveckling för folken i Österrike-Ungern.

Genom antagandet af denna förhandlingsbas för fredsdiskussion hade det till sin inre statsförfattning från och med den 30 september genom en ny och frisinnad regerings tillsättande helt omdanade Tyskland gått så långt på fredens väg man någonsin kunnat hoppas, och med den största spänning afvaktades president Wilsons svar. Det var söndagen den 6 oktober världen erhöi kännedom om *Tysklands fredsbud* och efter längre öfvervägande än som tidigare ägnats greve Burians bekanta vädjan, bekantgjordes den 8 oktober *president Wilsons svar*. Detsamma, som är ett af de märkligaste dokument som framkommit i en på märkliga händelser rikt begäfvad tid, innehöll i stället för ett direkt svar tre till Tyskland framställda frågor, nämligen *om Tysklands fredsnot* skulle förstås så att Tyskland gick in på de villkor Föreanta Staternas president uppställt i sitt fredsprogram och att dess afsikt med ett dryftande endast skulle innebära att söka samförstånd i praktiska detaljer af dess tillämpning; *om Tyskland* för erhållande af vapenstillstånd ville godkänna att ögonblickligt draga sina trupper tillbaka från ockuperad terräng samt slutligen en fråga *om Tysklands rikskanslar* i sin hänvändelse talat uteslutande för de bestående myndigheter i riket, som hittills fört kriget.

Tysklands hållning gentemot detta indirekta präsande till total underkastelse i alla huvudfrågor utan preliminär diskussion kommer att framgå först vid tyska riksdagens nya sammankallande den 12 oktober, då Wilsons märkliga svar i form af tre frågor upptages till behandling. Härvid torde man kunna utgå från antagandet att Tyskland åtminstone ej utan säkra garantier om ett militärt status quo utsätter sig för risken att draga sina trupper in öfver det egna landets gränser. Så upprörda som lidelserna alltså svalla i ententeländerna, där de oerhörda offer Europa redan bragt ej ännu tyckas vara tillfyllest för en besinningsfull försoning i namn af den stora part af mänsklig-

heten i alla länder som äro oskyldiga till detta vanvettets drama, och som lidit tyngst därunder, finnas tydligen a priori inga garantier för att ej de ytterligaste repressalier skola anlitas mot en till den bittraste hätskhet hatad motståndare.

Inför dessa stora officiella fredshändelser, som i all sin ofullständighet skänkt Europa ett nytt hopp om nationernas slulliga uppvaknande ur krigets långa och truktansvärda hypnos, bleknar intresset för de väldiga omhvälfningarna på slagfronterna. I korthet kunna dessa sammafattas med *Bulgariens* definitiva affall och utträdande ur kriget (se närmare därom å annan plats i veckans nummer) engelsmännens slutförda fälttåg mot Palestina och begynnande eröfring af Syrien, hvilket innebär slutet af Turkiets saga i kriget, samt fortsatta stora framgångar för de allierade på västfronten, där det tyska återtaget vid *Rheims* och *S:t Quentin*, *Le Catelets* eröfring och *Cambrais* fall bära de tydliga vittnesbörderna om att Tysklands slag- och motståndskraft efter glänsande prestationer och oerhörda umbäranden slutligen brutits inför en många gånger starkare och ständigt växande öfvermakt.

GENERALMAJOR K. O. TOLL.

Till bild å sid. 44.

Tillförordnade chefen för IV arméfördelningen *K. O. Toll* har nyligen erhållit förordnande till öfverkommandant för Stockholms garnison.

Den nye öfverkommandanten, som är född 1862, blef 1881 officer vid Göta artilleriregemente, utnämndes 1904 till chef för artilleristaben och 1909 till öfverstelöjtnant och chef för Gotlands artillerikår. Efter att 1911 ha utnämnts till öfverste och chef för Vendes artilleriregemente, erhöi han i augusti 1918 utnämning till generalmajor i armén, samtidigt som han förordnades till t. f. chef öfver IV arméfördelningen.

JÄRNVÄGSOLYCKAN VID GETÅ.

Till illustr. å nästa sida.

Den stora järnvägsolyckan vid *Getå* visade sig tyvärr ej mindre omfattande än man i förstone beräknat. Under mer än en veckas tid ha framräfningar af döda oafbrutet försiggått och nya identifieringar kunnat verkställas.

På grund af det oerhördt stympade och förkolnade tillstånd, hvori några af de omkomna återfunnits, har någon identifiering ej kunnat ske. Samtliga dessa okända olyckliga begravos torsdagen den 10 oktober i en gemensam graf i Norrköping, sedan en gripande och under synnerligen högtidliga former nållen jordfästning ägt rum i Matteuskyrkan därstädes.

I fråga om utredande af orsakerna till den ohyggliga katastrofen försiggå förhör med all vid olyckan närvarande tågpersonal liksom äfven k. järnvägsstyrelsen tör att få klarhet i alla detaljer uppmannat samtliga passagerare att insända rapport från olyckstillfallet.

En fråga, som mycket sysselsatt fackmännen är huruvida gasen kan betraktas vara *orsaken* till eldsvådan. Det synes nu vara konstateradt att gasbehållarna exploderat först *efter* brandens inträdande och under dess hetta, och sålunda ej i första hand förorsakat den väldiga eldsvåda, hvilken fyllde olycksplatsen med de fasansfullaste scener. Ett uttalande af chefen för järnvägsstyrelsens maskinbyrå hr E. O. von Friesen lutar med ganska stor bestämdhet mot den öfvertygelsen att, äfven om gas ej är så riskfylld som man i allmänhet är benägen att tro, skulle dock gifvetvis elektriskt belysningsystem bidra till trafiksäkerhetens höjande.

Foto. Lidberg, Norrköping.

Klickat: Kom. A.-R. Brant Sjöförsvarspatr., Sjöhm.-Öbg.

FRÅN RÖJNINGSRARBETET EFTER DEN SVÅRA JÄRNVÄGSOLYCKAN VID GETÅ. Nytt spår utlägges. Å denna foto. ser man hela den rasade banken; längst t. v. restaurationsvagnen. — Se närmast föreg. n:r.

Foto. Svensson, Kneippbaden.

Klickat: Brant Sjöförsvarspatr.

DE VID JÄRNVÄGSOLYCKAN OMKOMNE, ICKE IDENTIFIERADE, ÄGNAS DEN SISTA HEDERSBETYGELSEN. Text å föreg. sida.

för våra kuster. Man kan nästan tillägga att först denna olycka klargjorde för minsvepningsbesättningarna själva, hur på gränsen mellan lif och död de sväva vid navigerandet fram öfver dessa af otaliga minbälten genomkorsade djup. Proportionsvis, då man betänker att arbetet pågått sedan i april detta år och att i medeltal en 25 å 30 minor desarmerats pr dag, ha dock olyckorna varit få äfven om den som inträffade blef desto fruktansvärdare.

Vår bild visar det beredda manskapet på ett sådant flottans minsvepningsfartyg under full aktion. Enär allt som står i samband med detta vapen är af strängt hemlig natur äro vi naturligtvis förhindrade att i detaljer ingå i det spännande arbetet. De väldiga vattenpelare af ända intill 2 å 300 meters höjd och med en omkrets af närmare 50 meter, som blifvit en vanlig anblick därnere vid Skagen, där minsvepningen oalbrutet pågår, vittna emellertid vida om de fruktansvärda projektiler som här förintas.

Det är för vår fiskerinäring men äfven för vår sjöfart dessa flottans orädda och duktiga män arbeta, och vi kunna gärna skänka dem en vänlig tanke nu i de tilltagande stormarnas kritiska tid. Hvad deras arbete betyder för Sverige och dess utfartsled mot den öfriga världen inses lättast, om vi tänka oss att dessa flera tusentals därute förankrade minor, som nu genom deras plikttrogna och dödsförtärande värf oskadliggjorts, lösblitna af höstens orkaner i svärmar följt med det svallande hafvet in mot våra kuster.

INNEHÅLL: Major Sten Drakenberg (biografi och helsidesporträtt). — "Svenska folktyper" af Arvid Odencrantz — "Island" af Aage Heinberg. — Porträtt och bilder till dagskrönikan. — Världskriget. — Veckans porträttgalleri. — "Sista jakten" af Johan Olsson.

Först i och med den ohyggliga katastrof, som nyligen inträffade då minsvepningsfartyget *Gunhild* sprängdes i luften och kräde 17 af våra svenska sjömans lif, blef det klart för allmänheten, hvilket farofyllt värf som med minsvepningen bedrivs utan-

Armatörfotografi

Klickat: Brant Sjöförsvarspatr.

DEN LIFSFARLIGA MINSVEPNINGEN.

Eftertryck af text eller illustrationer i HVAR 8 DAG utan angifvande af källan förbjudes vid laga påföljd. För berättelser och historier gäller ovilkorligt förbud.